

Sajó Sándor, akire jobb lelkek emlékeztek

Fájdalmasan, mélyen igaz, amit önmagáról gondolt s írt: „Az egy-két dal, mit elmert zengni itten, magyar szivekbe följegyezte őt: Azt hitte balgán: dalos lelke érték, E rút zsvajban érdem is talán...”. Nem tévedett! Ma is igaz, mit leányának írt: „A megcsonkított bús hazában lengeti szárnyát s nagy szájjal hízelgőn tolongni mégsem tud zsvajvár zaján, mert „szemérmes lelkét szárny lendíti égre, Két tiszta szárny: a becsület s a hit, - És semmi koncert nem adná cserébe Önérzetének zengő álmait”.

Ilyen költő volt Sajó Sándor, de hogy ilyen nagyság volt, kevesen tudják, nem önhibájuk miatt, de mert az elmúlt évtizedek elhallgattatói – majdnem száz éve már! – kirekeszteni, elfeledtetni akarták őt, aki példa lehetett volna s lehetne ma is, mert Sajó Sándor „... féltő szeretettel csüngött szülőföldjén, a Felföldön, diákkorának városán, Selmezbányán, s szülővárosán, Ipolyságon és annak környékén.” (Zalabai Zsigmond) S mert fáj neki szeretett hazájának megcsonkítása, szülőföldje elvesztése. „Trianon: kegyetlen békediktátum, amelynek legnagyobb áldozata a magyarság volt és maradt mindmáig... Nemzetsírató verseinek java része egyszerűen magyarságvers, a jogtalanul elszenvedett kínok kiéneklése, szociálpszichológiai rögzítése.” Ilyen magyar költőre nem volt szükség a II. világháború után. Ám azóta sem változott sokat a helyzet...Néhány irodalombarát, lelkes hazafi, egyesület küzd életben tartásáért.

Gyertyaszentelő napján, jégbontó havának 2. napján a Palóc Társaság hívta Sajó Sándor költészetének ismerőit, a költő tisztelőit a Fiumei úti temetőben levő síremlékéhez, hogy megemlékezzenek elhunytának 90. évfordulójáról. 1933-ban a székesfőváros díszsírhelyet adományozott az akkor megbecsülésnek örvendő költőnek. Mint költészete, sírhelye is feledésbe merült az elmúlt évtizedekben, vagyis bozót vert tanyát sírján, környékén. Már-már megsemmisült a „díszsírhely”. 2000-ben a Kőbányai Szent László Gimnázium – mely elődjének Sajó Sándor volt a főigazgatója nyugdíjazásáig – Öregdiák Baráti Körének tagjai felkutatták a nyughelyet, saját költségükön síremléket állítottak és avattak, közvetlen környékét megtisztították a gáztól. Ez az elhagyottság, ez a gondatlanság fogadta a 2000 óta odalátogatókat... Most a meglepetés erejével hatott, hogy a síremlék ragyogóan tiszta, nemcsak közvetlen, hanem széles környezete is gondos kezek munkáját dicséri. Dicséri a Nemzeti Örökségvédelmi Intézet gondoskodását annak nyomán, hogy bejelentettük koszorúzási szándékunkat az évfordulón. Jó érzéssel nyugtáztuk azt is, hogy most először a Magyar Tudományos Akadémia – melynek Sajó Sándor levelező tagja volt – Nyelv- és Irodalomtudományi Osztálya képviseltette magát a megemlékezésen. Viszont hiányoltuk, hogy a Magyar Írószövetségből még mindig nem akadt senki, aki jelenlétével igazolta volna, hogy Sajó Sándor művészetét méltó hely illeti meg a magyar irodalomban.

A megemlékezés tárogató muzsikával vette kezdetét. **Matus Mihály** tárogatóművész játszotta a Boldogasszony anyánk régi himnuszunkat, majd a Palóc Társaság elnöke üdvözölte a megjelenteket s emlékeztetett a díszsírhely történetére. A jövő nemzedék ifjai, alap- és középiskolás diákok mondtak el egy-egy Sajó-költeményt: **Rádi Mátyás** az ipolysági Fegyverneki Ferenc Közös Igazgatású Katolikus Iskola alapiskolás versmondója az *Ipolyság* c. versét, **Fehérváry Flóra**, a Pongrácz Lajos Magyar Tanítási Nyelvű Alapiskola versmondója az *Egy kőkereszt beszél* címűt, a jászberényi Lehel Vezér Gimnázium diákja, **Győri Máté** *A veréb* c. verset, míg **Vicenz Máté** az ipolysági Szondy György Gimnázium versmondója a *Magyar ének 1919-ben* c. nagy Sajó-költeményt. E felsorolásból kitűnik, hogy két fővárosi középiskola, az Óbudai Árpád Gimnázium és a Kőbányai Szent László Gimnázium – mindkettőben tanított, szobra és emléktáblája is van a költő-tanár-igazgatónak – távolmaradt a megemlékezésről... Felcsendült a talán legismertebb költeménye, a *Magyarnak lenni*, méghozzá megzenésítve a **Végvár együttes** előadásában (felvételen).

Hárman is szóltak a költő érdemeiről. Először **Pálinkás Tibor**, az ipolysági Honti Múzeum és Simonyi Lajos Galéria igazgatója a szülőváros képviselőjében osztotta meg gondolatait az emlékezőkkel. Kiemelte, hogy Ipolyságon ma már méltóképpen emlékeznek a város híres szülőttjére annak ellenére, hogy Sajó Sándort sokan szerették volna elfelejtetni, sokan tényleg el is felejtették, azonban mindig maradtak emlékének hű őrzői. Ebben a város tanintézményei és a városi könyvtár jár az élen a Palóc Társaságon kívül.

Dr. Galla János, a Hegyvidéki Trianon harangja Társaság ügyvivője Sajó Sándor és Trianon kapcsolatáról értekezett beszédében. A trianoni fájdalom költőjének is szoktuk emlegetni, nem véletlenül. Sajó az a költő volt, akinek nagyon fáj a szeretett hazájának megcsonkítása, szétdarabolása, akinek szíve-lelke a magyar nyelvért, a magyar hazáért, a magyar nemzetért dobogott. Mégis – friss adalékként említette –, hogy utolsó lakhelyének, a Csörsz utca 1. szám alatti bérháznak egyik mai lakója az ideiglenesen elhelyezett „jelképes emléktábla” eltüntetését ígerte, mihelyt távoznak a színről a költőre tisztelettel emlékezők!

A Kőbányához fűződő kapcsolatát ecsetelte emlékező beszédében **Oszwald György** költő, a Kőbányai Írók, Költők Egyesületének alelnöke. Kiemelte, hogy intézményvezetői érdemei mellett közéleti munkássága is megbecsülendő a városrészben, amely máig őrzi ottlétének emlékeit. Beszédét saját Sajóhoz írott versével fejezte be.

Az évfordulás megemlékezés koszorúzással folytatódott. A MTA Nyelv- és Irodalomtudományi Osztálya nevében Gintli Tibor professzor úr helyezte el a kegyelet virágait a költő síremlékén. Koszorúzott dr. Galla János ügyvivő a Hegyvidéki Trianon harangja Társaság, **Oszwald György** a Kőbányai Írók, Költők Egyesülete nevében, Pálincás Tibor és Bukor Erzsébet igazgató-helyettes a szülőváros vezetősége képviselőjében, Szidiropulosz Archimédész történész, a Palóc Társaság nevében Szűcs János helytörténész. A koszorúzási ünnepség a kétszáz éve született nemzeti imánk eléneklésével zárult, melyet tárogatón kísért **Matus Mihály** tárogatóművész.

Sajó Sándorra költőként, tanárként, tanintézet vezetőjeként is, nem utolsó sorban **e m b e r k é n t** mint példára tekinthetünk. A Leányomnak c. versében olvasható sorok mint jövőt jóslóra emlékeztetnek megítélését illetően:

*... nagy szájjal hízelgőn
Tolongni nem tud zsibvásár zaján;
Szemérmes lelkét szárny lendíti égre,
Két tiszta szárny: a becsület s a hit, -
És semmi koncert nem adná cserébe
Önérzetének zengő álmait....*

*... A maga útján hittel megy tovább
S még büszke is, hogy olykor rátaposnak
Üresszivű és gögös ostobák;
De majd ezekre – ebben higgy, leányom!
A feledés már végképp rátiport,
Mikor apádról itt e bús határon
Még tudni fogják jobb lelkek: ki volt... ”*

*

A költő elhunytának 90. évfordulóján részt vett ipolysági diákok, tanáraik és néhány felnőtt kíséretében ezután elsétáltak a Kerepesi temetőben nyugvó, főként felvidéki származású neves politikus, művész, tudós stb. sírjához. **Kiss Tamás**, a Nemzeti Örökség Intézet munkatársa személyében a temetőt mint tenyerét jól ismerő vezető kísért el a síremlékekhez bennünket. Fejet hajthattunk id. Rubik Ernő, a rubikkocka feltalálójának repülőmérnök édesapja síremléke előtt, aki pöstyéni volt, Görgey Artúr tábornok a Magas-Tátra alatt, Toporcon született, ugyancsak toporci születésű Irányi Dániel márciusi ifjú, homonnai származású Trefort Ágoston volt vallás- és közoktatási miniszter, Papp-Váry Elemérné Sziklay Szerén költő János szülöttje, Lebó István 48-as honvéd ipolyszakállosi, Blaha Lujza színésznő rimaszombati; Fadrusz János szobrászművész pozsonyi. Ki ne tudná, hogy Jókai Mór író Komáromban, Mikszáth Kálmán író Szklabonyán látta meg Isten napvilágát? És még jónéhányan ezen a Kárpáthazából Trianonban elszakított földrészen jöttek a világra... A Nemzeti Pantheonban tett múltidéző sétánk a magyarnak maradási erősítő szolgálatnak minősíthető.

Mint az is, hogy utunk a temetőből a Kossuth Lajos térre, pontosabban az onnan nyíló, ugyancsak múltunkat felvillantó, tragédiánkra emlékeztető helyre vezetett. Neve: Összetartozás Emlékhely. Megnyílt 2020-ban, a trianoni „kényszerbéke” 100. évfordulóján. *„Az emlékmű 100 m hosszú, a Kossuth tér felől lejtő 4 m széles sétány, amelynek két oldalfalára a Magyar Királyság 1913. évi összeírás szerinti 12 485 településnevet vésték”* – olvasható a hely ismertetőjében. A metsző szél sem vette el kedvét a fiatalok felfedező vágyának, keresték szülőfalujuk, szülővárosuk nevét a sokezer név között... Még kedvet is kaphattak, hogy hazatérve alaposabban nézzenek utána családjuk, lakóhelyük, nemzetük történelmének családjukban, iskolában, könyvtárban, hogy megismerjék és másokkal is megismertessék felfedezésük tárgyát: kik vagyunk mi, magyarok, hogy magyarságismeretből mindentudók legyenek!

Oszwald György beszéde

Sajó Sándor költő, tanár, drámaíró – született Ipolyság, 1868. november 13-án, elhunyt Budapest, 1933. február 1-jén.

Tisztelt megemlékezők, elnök úr, diákok, kedves közönség!

Oszwald György vagyok, a Kőbányai Írók, Költők Egyesülete alelnöke, civilben újságíró. Mindenekelőtt szeretném megköszönni mind Z. Urbán Aladár elnök úrnak, mind Kanizsa Józsefnek, az egyesület örökös tiszteletbeli elnökének a megtisztelő felkérést a megemlékezés megtartására.

Egy 10 évvel ezelőtti megemlékezést idéznék:

„Születésének 145. évfordulója alkalmából Sajó Sándorra emlékeztek Kőbányán, a KÖSZI Kő-Cafében az irodalom és helytörténet iránt érdeklődők 2013. november 11-én.

„Arról a Sajó Sándorról emlékezünk most, aki hivatalosan elfelejtett költő – mondta az előadását tartó Buzás Kálmán várostörténész, a Kőrösi kulturális központ akkori igazgatóhelyettese. – Elég idős vagyok ahhoz, hogy elmondjam, semmit nem tanultam róla az iskolában. Némi információt a Spenót nevű irodalmi lexikonból tudtam megszerezni róla, mikor a nevével először találkoztam. Később is nehéz volt adatokhoz hozzájutnom, s éppenséggel a Palóc Társaságtól érkezett az első nagyobb információtömeg, amikor elmentem egy konferenciára, s találkoztam a Sajóval kapcsolatos könyvekkel, forrásokkal.”

Nos így jártam én is: nem szégyellem bevallani, sem a középiskolában, sem később nem találkoztam Sajó Sándor nevével, tevékenységével. (Pedig salgótarjáni születésű vagyok, ott érettségiztem, és ugye, Tarján nincs is olyan messze Ipolyságtól. Természetesen, nem resteltem a hiányosságaimat pótolni. 23 éve élek Kőbányán, így talán természetes, hogy az első Sajóval kapcsolatos gondolatokat Kőbányához kapcsolom. 2012-ben hallottam először Sajó verset egy irodalmi délutánon Perlawi Andor író tolmácsolásában.

Kőbányán meglehetősen régen van gimnázium. A ma Szent László nevét viselő középiskola 1914-15-ben épült, Lechner Ödön és Vágó József tervei alapján, szecessziós stílusban. A 19. sz. közepén Kőbánya nem bővelkedett az elemi iskolákban, itt csak három intézmény működött. Középiskolája nem volt. A lehetőség 1904-ben érkezett, gimnázium jöhetett létre Kőbányán. A Tisztviselőtelepen nyílt meg, de szűk három évet működött csak. Majd 1907-ben alapították azt a gimnáziumot, mely először a 8. kerület állami gimnáziumának egy párhuzamos osztályaként működött a Füzér utca három épületében.

1914-ben tartották az első maturálásokat. Az ekkorra már szűknek bizonyult helyszíneket a Lechner Ödön tervei alapján megépült, ma már műemlék épület váltotta fel. Itt 1915 óta folyik a tanítás.

De kérdezhetik, miért is a Szent László Gimnáziumról beszélek, mikor Sajó Sándorra emlékezünk. Nos, ezt az említett kőbányai érintettség indokolja, ami szerint Sajó Sándornak mellszobrot állítottak néhány éve az aulában. Ez pedig nem véletlen, hiszen Sajó Sándor 1919–1930-ig volt a gimnázium igazgatója.

És ez az a pont, ami arra késztetett, barátkozzam Sajó Sándor nevével. igyekeztem minél többet megtudni róla. Így sikerült begyűjtenem, hogy 1922-től a kőbányai helyi újság főszerkesztője volt, nevéhez fűződik a kőbányai Szent László kultusz megteremtése. A gimnáziumhoz közeli tér 2012 óta Sajó Sándor nevét viseli. A Szent László templom egyik harangján Sajó egy versének néhány sora olvasható. Nem utolsó sorban néhány éve a kőbányai képviselő testület az elismerések közé emelte az oktatási ágazatban a Sajó Sándorról elnevezett kitüntetést, a Sajó Sándor díjat.

1932-től 1942-ig Hóman Bálint lett a közoktatási és vallásügyi miniszter, miközben Sajó Sándort 1932-ben beválasztotta az MTA a levelező tagjai közé. Munkásságának vezérgondolata a nemzetnevelés volt. – Sajó Sándor már 1920-ban, az összes publikációjában, s nyilvános pódiumon is ezt hangoztatta. Célja a

nemzet és a gyerekek egészséges nevelése és természetesen, ennek gyakorlati megvalósítása volt. Sajnos, 1933-ban bekövetkezett halála miatt nem élhette meg, hogy 1934-ben programját a minisztérium, a közoktatás teljes egészében elfogadta.

Itt térhetek ki egy kicsit bővebben is Sajó munkásságára. Ő volt az Országos Középiskolai Tanáregyesület főttkára és a Magyar Tanárok Nemzeti Szövetségének elnöke is. 1917-ben tagja lett a Kisfaludy Társaságnak. 1930-ban vonult nyugalomba.

Hazafias és irredenta költemények szerzőjeként vált ismertté. Verseit 1885-től közölték a fővárosi és vidéki újságok, folyóiratok. A Magyaroknak lenni c. verseskötetében A vén bolond c. (1923. évi) versében jelent meg először az a verssor, amely azóta szállóigévé vált: Gyáva népnek nincs hazája.

Izgalmas a Palóc Társaság és Kőbánya kapcsolata. Hadd pontosítsak! A kőbányai kapcsolat valójában Kanizsa József költő, Kőbánya díszpolgára tevékenységének köszönhető: általa mondhatjuk a Kőbányai Írók, Költők Egyesületét a Palóc Társaság partnerének, általa ismerhettem meg és találkozhattam először, és azóta sajnos nem, Z. Urbán Aladár elnök úrral. Éppen itt, Kőbányán, a Kő-Café Kávézóban – akkor még csak újságíróként.

Az ő szavait idézném a már említett 10 éves megemlékezésről.

„Palóc vagyok, olyan palóc, mint volt Sajó Sándor. Sajnos, nem ismertük őt, úgy kaptunk tanári diplomát, hogy a nevét sem ejtették ki előttünk. Ipolyságon, a jövőre 25 éves Palóc Társaság tíz éven keresztül szervezte az Örökség népfőiskolai tábort. Ennek egyik eredménye az lett, hogy 1999-ben felfedeztük, ennek a városnak a szülötte az az elhallgatott költő, akinek a neve Sajó Sándor. Megtaláltuk a szülőházát, és annak a falán a következő évben emléktáblát lepleztünk le. Ez a tábla a mai napig ott van, s minden évben megkoszorúzzuk. Sőt, öt éve, amikor a születésének 140. évfordulóját ünnepeltük, bronz mellszobrot állítottunk az emlékére a főplébánia előtti Templom téren. A szobor alkotója Oláh Szilveszter, budapesti szobrászművész, művét Lezsák Sándor avatta fel 2008-ban. A nyolcezres, magyar ajkú kisvárosban, Ipolyságon, ez az első köztéri szobor.”

Ugye, evidens, hogy ismereteim többsége tőle származik.

Mielőtt záró gondolatként, sok-sok versét elolvasva, s közülük nem véletlenül választva mondanám el a nekem sokat mondó opust, Zalabai Zsigmond: Magyaroknak lenni... című, 2002-ben született írásából olvasnék fel dr. Bartha József, a költő verseihez 1937-ben előszót fűző gondolataiból egy jövőbe látó mondatot:

„Sajó Sándor embernek és költőnek egyformán nagy volt. Emberi alakja néhány évtized múltával el fog halványulni, költői egyénisége szoborszerűen állandó marad az utókor előtt.”

Idézem még, mert a mai nap történéseit fényesen igazolja, Zalabai meglátásainak egy részletét:

„Mivel a Sajó Sándor-i költészet napjainkra homályba merült, s az akadémiai irodalomtörténeti szintézis sommásan azt állapítja meg róla, hogy az ipolysági születésű poéta a korszak „harmad- és negyedbeli epigonjai közé tartozott” (V. kötet 7.1.). Úgy vélem, ideje szembenézni a Sajó-hagyaték ellentmondásos megítélésének kérdéskörével, vállalva a rajongóan magasztaló, illetőleg sommásan elutasító vélemények serpenyői között mozgó mérlegnyelvnek egy friss, egy mai olvasat birtokában lévő esztétikai értékítéletnek a feladatát is.”

Hát ezek ismeretében álljon itt az én főhajtásom:

Sajó Sándor: Szomorú bizakodás

Ti csörgősapkás hörcsögök,

*Ti színes játékhólyagok,
Elpestisedett nyavalyások
És talmi magyarok:
Ti mind, akikhez nincs közöm,
Köszönöm nektek, köszönöm,
Hogy nem a tietek vagyok.*

*Az én dalomban
A tieteknél szentebb fájdalom van,
S ez magyar szívből bokrozik,
Mint új hajtás a régi törzsön,
És új gyász, új hang, új erő
Az új fogású régi húrokon –
És én vagyok, és nem ti vagytok
Keservben Adyval rokon.*

*Mert végzet sír az én dalomban,
Pattogva ég a magyar erdő,
És véres csonkok jajgadoznak,
És bukdácsol a vakremény;
Az én dalomra – ó, tudván tudom –
Zokogva sírnak, lelkesülnek,
Akik még el nem férgesültek,
Ínségbe láncolt magyarok;
Bennem magyar sors átkosult,
És ős rögek fájdalma fáj –
Azért, azért is:
Ha lesz még egyszer Magyarország,
Leszek még én is.*

Ámen. Ámen.

(1930)

Köszönöm megtisztelő figyelmüket!

Z. Urbán Aladár megnyitó beszéde:

Tisztelt Emlékezők! Magyar Testvéreim!

Palócmagyari szeretettel üdvözlök mindenkit, aki elfogadta a Palóc Társaság meghívását erre az emlékezésre, amelyen Sajó Sándorra, a trianoni fájdalom költőjére, a Kárpáthaza költőjére, az életigenlés költőjére, a nemzeti nevelés apostolára, a MTA levelező tagjára emlékezünk elhunytá 90. évfordulóján.

Köszöntöm az emlékezők sorában a MTA Nyelv- és Irodalomtudományok osztályának képviselőjében Gintli Tibor professzor urat, ... A többi MEGJELENT NEVE...

Tisztelt Emlékezők!

Itt állunk Sajó Sándor sírja körül. 90 éve nyert itt végső nyugalmat, akit kora fennen ünnepelet, hazafias költészete, neveléstudományi írásai, tanári, intézményvezetői érdemei erre érdemesnek ítélték. Érdemesnek arra, hogy a főváros díszsírhelyet adományozzon neki. Annak a költőnek, akit Négyesy László, az esztétika neves professzora ezekkel a szavakkal köszöntette akadémikussá választásakor: „Akadémiánk mindig válogatós volt költőkkel szemben. A választással ebben az esetben is hangsúlyozta azt, hogy Téged kiemelkedő egyéniségnek ismer el a magyar költészet terén. Köteteidnek sorában igazi eredeti lírai tehetség szólal meg... Mi költészetedben a művészi értéket helyezzük mindenképp fölé, a tartalom és a forma benső összhangját, a nyelv muzsikáját....”

Íme a díszsírhely! Itt állunk...

Gyorsan megtörtént a díszsírhely adományozása. Idézem a MTA Balogh főtitkárának febr. 3-án kelt kérelmét:

„Tekintetes Székesfővárosi Tanács!

Sajó Sándor nyug. tankerületi főigazgató, a M.Tud. Akadémia levelező és a Kisfaludy Társaság rendes tagja f. hó 1-jén este váratlanul elhunyt.

Sajó Sándor évtizedek óta a magyar költészet terén kiemelkedő egyéniségeknek egyik jellegzetes, ismert alakja volt, igazi eredeti tehetség, aki érzelmeit hazafias tűztől átítatott költeményekben, magas szárnyalású ódáiban és a személyi élményekből fakadó versekben is mindig magyar lélekkel, a művészet varázsával és nagy hatással fejezte ki,

A M. Tud. Akadémiának és a Kisfaludy Társaságnak az a választása, mellyel Sajó Sándort tagjaik sorába emelték és Sajó Sándornak a fennebbiekben vázolt érdemei indokolják ezt a megkeresésemet:

méltóztassék Sajó Sándor részére, aki hirtelen elhalálozása következtében az Üllői-úton levő Törvényszéki Orvostani Intézetbe szállítatott és akit családja a Kerepesi temetőben óhajtaná nyugalomra helyezettetni, az egyik temetőben díszsírhelyet engedélyezni s erről a M. Tud. Akadémiát a legsürgősebben értesíteni. ”

Még aznap megszületett a döntés: így szólt a főpolgármester helyett Líber s.k. alpolgármester válasza:

„Tárgy - A Magyar Tudományos Akadémia kérvénye néhai Sajó Sándor ny. tanker. főigazgató, a M. Tud. Akadémia levelezőtagja és a Kisfaludy Társaság rendes tagja részére díjmentes dízsírhely engedélyezése iránt.

Határozat – A köztemetőkről szóló szabályrendelet 38.§-a és a 93.658/915 számú határozat 9. pontja alapján néhai Sajó Sándor ny. tanker. főigazgató, aM. Tud. Akadémia levelező tagja és a Kisfaludy Társaság rendes tagja részére a kerepesi temetőben egy 500 pengős dízsírhelyet díjmentesen engedélyezek és utasítom a dunabalparti köztemetők igazgatóságát, hogy ezt a rendelkezést könyveiben jegyezze fel. ...stb. ”

Itt állunk a dízsírhelyen...

Búcsúztatásán az ugyancsak leszakított területről, Erdélyből származó Áprily Lajos mondott gyászbeszédet:

„... a szenvedélyes nemzetszerelem a meghatározó vonása költészetének... Isten-döböntő látomássá nő területi eltorzulásunk, lírai vallomássá az elesettség orcpirító szégyene s a felemelkedés jövőt kápráztató víziója. Fogadalmi líra ez, a nemzetéért égő lélek állandó tűzrakása, melynek lobbanásai az erdélyi Végvári-versek lármatüzeivel váltanak rokonjelzéseket... Keserűségében is nemzete életigenlésének a poétája volt s maga is tele volt életszeretettel.”

Aztán a háború után az elhallgattatás évei következtek. A magyarok emlékezetéből kirekeszteni akart költőt száműzték az iskolákból, a közéletből. ..

Hamu alatt szunnyadó parázs...

- Csak 1992. május 26-án hangzik el először a Magyaroknak lenni c. költeménye volt iskolájában, a Kőbányai Szent László Gimnáziumban.

- A Kőbányai Sz. László Gimnázium Öregdiák Baráti Köre 2000. július 25-én megtalálja a temetőben, a 46. parcella 2. sorában a 20. helyen volt főigazgatójuk, Sajó Sándor sírját.

Itt állunk, ez az a hely, a 46-os parcellában, a dízsírhely...

- 2000. november 13-án, tehát a költő születésnapján felavatják a saját költségükön emelt síremléket és megkoszorúzzák azt az Öregdiákok Baráti Körének tagjai. Két nevet említsünk meg legalább közülük: Hertelendy Gyuláét és Szoboszlai Pálét, kiknek neve és társaiké legyen áldott!

- És szerénytelenség nélkül hangozzon el a Palóc Társaság neve is, amiért 2000. november 19-én a költő szülőházán emléktáblát avattunk...

- S azóta is nem a költőt, elsősorban magunkat, a magyar megmaradást és műveltséget szolgáló, ápoló és terjesztő magyar embereket ébresztgetjük a magyarnak megmaradás, a magyarságmegtartás kötelességére utódaink jövőjét szolgálva Sajó Sándor által.

- E szent akarat hozott ide, az életigenlés költőjének nyughelyére bennünket, sokakat, ifjakat és korosokat.

Tisztelt Emlékezők! Meglehet, kissé hosszúra nyúlt üdvözlésem, mely egyben köszönet is a megjelenteknek együttlétünkért, összetartásunkért.

És most következzenek derék fiataljaink, szólaltassák meg a költő néhány költeményét!

Képgaléria:

Szidiropulosz Archimédész és Kolczonay Katalin

Kiss Tamás a temetői sétavezető

Jókai Mór síremléke

Összetartozás Emlékhelye

Sajó Sándor emlékezői állják körül sírját

Viczencz Máté

Győri Máté

Oszvald György

Dr. Galla János

Pálinkás Tibor

Z. Urbán Aladár

Sajó Sándor síremléke